

Lahká i bezpečná manipulácia s dobytkom

V chove hovädzieho dobytku sa počas roka vykonáva veľa zootecnických a veterinárnych úkonov. K zvieratám treba individuálne pristupovať, fixovať ich, ošetrovať paznechty, vážiť či oddeľovať jedince od stáda. Za účelom ľahšieho, najmä však bezpečného zaobchádzania so stádom je preto nanajvýš vhodné používať manipulačné zariadenia.

Agrokomplex 2015

NITRA. Prezentačnú manipuláciu so zvieratami v moderných oceľových ohradách technológie Texas mohli vidieť návštevníci Agrokomplexu, ktorí zavítali do expozície mäsových plemien hovädzieho dobytku. Zástupcovia spoločnosti VETIS a Zväzu chovateľov mäsového dobytku na Slovensku – družstvo, priamo na výstaviisku predviedli, aké možnosti táto mobilná technológia ustajnenia ponúka, ako sa s jednotlivými panelmi hradenia i so zvieratami dá jednoducho a pritom veľmi bezpečne manipulovať.

Pre pastevný odchov

Ako uviedol MVDr. Dušan Pukanec zo spoločnosti VETIS, ktorá patrí medzi významných dodávateľov chovateľských i veterinárnych potrieb, technológia ohrad Texas je vhodná pre pastevný odchov mäsového dobytku, ale aj pre rôzne druhy hospodárskych zvierat.

„Ide o manipulačnú a naháňaciu súpravu, ktorá umožňuje ľahké zachádzanie so zvieratami pri zhromažďovaní, triedení stáda,

Mobilné oceľové hradenie umožňuje ľahkú manipuláciu a bezpečnú prácu so zvieratami v pastevných podmienkach.

nakladaní, kontrole ušných známok, alebo pri veterinárnych zákrokoch, ako je očkovanie, odber krvi, pomoc pri telení, inseminácia či kontrola breživosti v pastevných podmienkach,“ konštatoval skúsený odborník.

Podľa jeho slov, kovové ohrady sú robustným a zároveň variabilným riešením. Zostávajú sa z jednotlivých panelov, ktoré ponúkajú možnosti kombinácií alebo rozšírení ohradenej plochy. Hradenie tak „rastie s chovom“, pretože jednotlivé panely možno dokupovať zvlášť a vzájomne ich kombinovať a skladať ako diely z lega, podľa požiadaviek zákazníka a podľa potrieb jednotlivých druhov hospodárskych zvierat.

Ochrana ľudí i zvierat

Systém manipulačných a triediacich priestorov, na-

háňacích uličiek s manipulačnou chodbou zakončenou fixačnou klietkou šetrí čas, potrebu ľudskej práce a teda náklady na vykonanie potrebných opatrení, avšak v neposlednom rade významne zvyšujú úroveň ochrany zdravia i bezpečnosti ľudí a zvierat.

„Naháňacia ulička umožňuje presun zvierat do medzipriestoru, kde sa môže robiť kontrolné váženie a zvierat sa zafixuje. Fixačné čelo môže byť opatrené predným košom – ak zvierat vojde hlavou do koša je spokojné, pretože cez neho vidí, prípadne vidí aj na svoje teliatko,“ názorne pred zrakmi návštevníkov Agrokomplexu vysvetľoval MVDr. Dušan Pukanec.

„Jednoducho sa tak dajú robiť rôzne zásahy na hlave, ako číslovanie, čipovanie, odrohovanie a iné zákroky. Zvierat je bezpečne fixované,

bránka je zaistená. Ak sa prvé zvierat popoženie cez

Fixačné čelo opatrené predným košom – ak zvierat vojde hlavou do koša je spokojné, pretože cez neho vidí, prípadne vidí aj na svoje teliatko.

uličku, ostatné ju nasledujú. Chlap, ktorý klietku ovláda, určuje, či zvierat pôjde do fixačnej klietky cez triediaci koterec, či sa bude presúvať na pravú alebo ľavú stranu do záchytných koterco,“ dodáva. Podľa jeho slov, záujem chovateľov je aj o klietky na úpravu paznechtov. „Ideálne je, ak chovateľ má klietku, kde robí ošetrovanie zvierat a rieši akútne stavy. Pri malom počte chovaných zvierat je ale ekonomika návratnosti investície veľmi nízka. Avšak v prípade, že chovateľ má stokusové stádo, automaticky by si mal takúto klietku zabezpečiť.“

Stabilné ohrady

Firma VETIS má vo svojej ponuke aj rôzne alternatívy drevených ohrad z agátového dreva i elektrické oplôtky na ochranu stáda pred

šelmami, na zabezpečenie fariem či včelínov.

„Stabilné drevené ohrady možno v prípade potreby kombinovať aj s mobilným oceľovým hradením. Ohrady musia byť na patričnej úrovni, nielen so stavebného hľadiska, ale tiež z logiky usporiadania pre manipuláciu a presuny zvierat. Narábanie so zvieratami by malo byť rýchle, pokojné, nenásilné a vysoko profesionálne. „Neprofesionálna práca je nebezpečná. Chovatelia musia rešpektovať zákonitosti stáda a nedopustiť, aby došlo k stretu zvierat a ľudí,“ podotkol odborník.

Malú ukážku manipulácie so zvieratami v oceľových ohradách možno vzhliadnuť na našej webovej stránke rno.sk – videoreportáže.

PATRICIA DOLEŠOVÁ
FOTO – AUTORKA

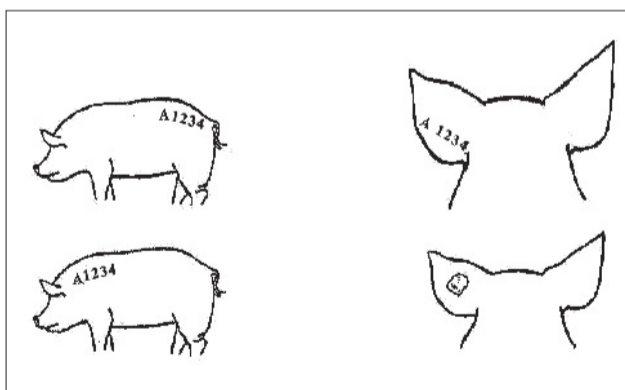
Tetovanie jatočných ošípaných v tom správnom čase

Tetovanie výkrmových ošípaných je nepríjemnou záležitosťou pre človeka a aj zvierat. Nielen preto, že pritom vzniká nepokoj v ohrade, ale aj preto, lebo sotva prebieha bez stresu pre prasatá, ako aj pre chovateľov.

Úplné pečiatkovanie jatočných prasiat je však nevyhnutné. Len keď bude možné jednoznačne odčítať registračné číslo výkrmne, bude jatočné telo pri klasifikácii a prevážení správne zaradené. Zároveň tetovacie pečiatkovanie so symbolom krajiny „AT“ garantuje, že ošípaná bola vykŕmená v Rakúsku, čo je dôležité pre korektné označenie pôvodu. V AMA – výroba kvalitných značiek – majú nárok na prémie len jednoznačne identifikované jatočné telá.

Pečiatku najprv skontrolovať

Len neporušené čísla na nechajú jednoznačný ota-

Na Slovensku sa na označenie ošípanej tetovaním používa päťmiestny abecedno-číselný kód, ktorý nadväzuje na registračné číslo chovu, v ktorom sa ošípaná narodila.

čok pečiatky. Pri opotrebovaných číslach s chýbajúcimi časťami treba vymeniť celý číselník. Náhradné čísla možno dostať tam, kde sa kupujú pečiatky. Z času na čas treba vymeniť i šteplovací podušku. Súčasne sa nesmie šetriť ani pri farbe na tetovanie. Ak sa do pečiatkovej podušky ponorí razítko, má byť asi 2 mm pokryté s farbou.

Kde a kedy pečiatkovať?

Po skúsenostiach služobných klasifikátorov má byť ošípaná opečiatkovaná obojstranne, buď na bruchu, pleci alebo na stehne. Treba dbať na to, aby pečiatka na hrubú a chlpatú kožu celkom prilhla. K tomu nie je potrebná veľká sila, ale skôr šikovné ruky. Pri ponorení pečiatky do podušky treba dbať vždy na to, aby všetky ihly boli namočené farbou.

Kedy pečiatkovať? Nepe-

čiatkovať pri naskladňovaní, lebo to znamená dodatočný stres a otláčok pečiatky na tkanive môže spôsobiť miesta s podliatinami. Okrem toho je podľa nariadenia pre označovanie zvierat, každý chovateľ zákonne povinný svoje jatočné ošípané označiť najneskôr do 30 dní pred predpokladaným termínom porážky. Text nariadenia k tomu znie: „Ošípané sú pred presunom na bitúnok identifikované tetovacím razítkom. Toto označenie sa umiestňuje tak skoro, ako je to možné, najneskôr 30 dní pred zamýšľanou porážkou, a to obojstranne na pleci alebo v oblasti slabín.“

Podľa systému ustajnenia

Niektorí chovatelia uprednostňujú pečiatkovanie pri žraní, iní to zas vybavujú medzi krmeniami. Ošípané pri tomto často bývajú také nepokojné, že tetovanie musí byť prerušené. Niektorí chovatelia otvoria pri pečiatkovaní dvere boxu, takže ošípané

môžu bežať do výbehu. Tak sú prasatá nepozorné, môžu utekať a pri vstupe do boxu dostanú pečiatku. Pri veľkých skupinách a pri krmení ad libitum je pohyblivosť žiadaná. Snád si chovatelia k tomu vyvinú svoju vlastnú rutinu. Dôležité pritom je, že ošípané sa môžu vždy vyhnúť a nebeží sa za nimi. Po niekoľkých dňoch malo by byť tetovanie na koži dobre viditeľné.

Ako to robia skúsení chovatelia?

- Postavia sa ku žlabu, resp. k otočnému oddeleniu a nechajú k sebe prísť zvedavé zvieratá. Tie potom dostanú vľavo a vpravo odtlačok pečiatky a súčasne sú zahnané na druhú stranu boxu.
- Dvere ohrady otvoria a ošípané nechajú vybehnúť. Pri zahnaní späť pečiatkovať.
- Pečiatkovať neskoro večer. V tomto čase sú ošípané pokojnejšie.
- Ceruzku na označenie

dobytku namontovať na štepel alebo podušku.

• Pečiatkovanie spočítané – tak možno overiť, či všetky ošípané v boxe boli opečiatkované.

• Ak ošípané prešli od predvýkrmu ku konečnému výkrmu, je vhodný čas na prevedenie tetovania.

• Ustajnené prasiatka (>31 kg pri vchode do boxu) pečiatkovať.

• **Dbáť na to**, aby pečiatka na tetovanie bola správne zložená a kompletná. Musí byť dostatočne ponorená do farby. Príliš chladný tetovací tuš je veľmi tuhý a hustý. Použití mierny tlak. Podušky s farbou, pečiatky a číselníky po použití vyčistiť.

• **Vyhýbať sa:** hrdzavému, tupému alebo špinavému ciferníku, pečiatkovaniu bez farby, viacnásobnému nárazu na jedno miesto a používaniu tetovacích pečiatok ako pomôcok k vyhánaniu zvierat.

Zdroj: Landwirtschaftskammer Österreich
Preklad: (mar)